

OVER LIEVEN VAN POTTELSBERGHE

In zijn bijdrage "De groete strate buten turre", in G.T. 1995 nr. 4, vermeldt G. Broget (op p. 188) dat het huis van Vinderhoute in de Hoogstraat zijn naam ontleende aan Jan Wouters, lid van de Raad van Vlaanderen en heer van Vinderhoute. Dit is slechts gedeeltelijk juist. In feite werd het Hof van Vinderhoute genoemd naar een illustere voorganger van Jan Wouters, namelijk Lieven van Pottelsberghe, heer van Vinderhoute. Deze laatste was eigenaar en bewoner van het huis in het begin van de 16de eeuw. Na het overlijden van Lieven, op 20 juli 1531, gingen zijn goederen over op zijn enige wettige erfgenaam, zijn zoon François. Toen François van Pottelsberghe op zijn beurt overleed, op 28 februari 1545, zonder nakomelingen, ging een deel van zijn bezittingen over op zijn neef Jan Wouters. Daaronder waren onder andere de heerlijkheid Vinderhoute en het Hof van Vinderhoute in de Gentse Hoogstraat. Het Waaslandse deel van zijn nalatenschap, waaronder de heerlijkheid Wissekerke, ging naar zijn moeder Livine van Steelandt en haar familie.

Over de figuur Lieven van Pottelsberghe kan gemakkelijk een turf van een boek gevuld worden. Hierna geven we zijn beperkt curriculum vitae weer. Maar hiermee is zeker niet het laatste woord gezegd over deze merkwaardige Gentenaar. Vermelden we nog dat Lieven ridder was, maar de datum waarop hem dit eerbetoon te beurt viel is niet bekend.

Het Gentse Museum voor Schone Kunsten bezit de portretten van Lieven en zijn echtgenote Livine. Ze worden afgebeeld samen met hun vijf kinderen. Op het ogenblik dat deze portretten geschilderd werden waren reeds vier van de vijf overleden. Zij werden afgebeeld met een kruisje in de hand.

Aan Livine van Steelandt wijdde Lucas de Heere een lofdicht in zijn "Hof ende Boomgaard der Poëzien" (uitgegeven in 1565). Hierin verwoordt hij treffend het drama dat Livine haar echtgenoot en al haar kinderen zag overlijden.

De geïnteresseerden verwijzen we naar de verdienstelijke bijdragen van Hilde De Ridder-Symoens: "Lieven van Pottelsberghe en het onderwijs te Gent in de zestiende eeuw" in: Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent, 1978, deel XXXII, p. 101 e.v. en deel XXXIV, p. 125 e.v. (vervolg van de bijdrage). En verder: "Lieven van Pottelsberghe en de Rokerels" in: G.T. 1984, nr. 4, p. 234/241 en: "Het Huizeken van Maastricht" in: G.T. 1985, nr. 2, p. 64/74.

LIEVEN VAN POTTELSBERGHE

- 1449 Elooi van Pottelsberghe, grootvader van Lieven is schepen van de Keure.
- 1485 Lieven van Pottelsberghe, zoon van Elooi en vader van Lieven, wordt door aartshertog Maximiliaan benoemd als mogelijke opvolger van meester Jan Boulin, voorzitter van de Kamer van Redeningen.

- 1489 5 oktober. Overlijden van Lieven van Pottelsberghe, zoon van Elooï en vader van Lieven.
- 1498 Lieven is hoogbaljuw en koning van het Sint Jorisgilde.
- 1496-1497 Secretaris van de schepenbank van Gedele te Gent.
- 1503 Lieven treedt op als " 's heren kiezer" bij de verkiezing van de schepenbank van Gent.
- 1503 Lieven is pachter van de tienden van O.L. Vrouw van Doornik in de kerk van Merendree.
- 1504 Baljuw van Vinderhoute.
- 1505 Baljuw van Assenede Ambacht.
- 1505 Baljuw van het Ambacht van Boekhoute.
- 1505 Kerkmeester van de Sint Michielskerk te Gent.
- 1505-1509 Ontvangher van de "Upperjaghère".
- 1505-1509 Ontvanger van de domeinen van de vorst in Vlaanderen.
- 1505-1510 Pachter van de domeinen van het Gentse kwartier.
- 1505 27 februari. Lieven is kerkmeester van Sint Michiels (eveneens in 1510/1511).
- 1506 Treedt op als " 's heren kiezer" bij de verkiezing van de schepenbank van Gent.
- 1507-1510 Ontvanger van de spijker en cijns van Geraardsbergen.
- 1508 11 augustus. Wordt Lieven door Keizer Maximiliaan en Karel benoemd tot ontvanger van de beden in Vlaanderen en van de steden, gebieden en heerlijkheden van Mechelen en Kassel (tot 1.4.1523).
- 1508 Wordt hij eveneens benoemd tot ontvanger-generaal van de domeinen van de vorst in Vlaanderen (behoudt deze functie tot 1518).
- 1510 Hij schenkt 6 nieuwe klokken aan de Sint-Michielskerk. Deze worden opgehangen in de kleine toren op de kruisbeuk van de kerk daar de grote toren toen nog bestond. De klokken worden opgehangen op 13 mei 1512.
- 1510 Hij koopt van Filips van Kleef een jaarlijkse rente van 750 pond parisis op de tol en het molenrecht van de Stad en het Land van Dendermonde.
- 1511 Hij treedt op als commissaris bij de schepenverkiezingen te Gent (tot 1522).
- 1511-1516 Is hij overdeken van de Sint-Jorisgilde te Gent.
- 1513-1514 Wordt hij vermeld als eigenaar van de brouwerij Den Spieghele - Hoogpoort te Gent.
- 1513 14 april. Hij verkrijgt het patroonschap over het Alijnshospitaal en herstelt er de 16 huisjes die tot ruïne vervallen waren.
- 1514 11 april. Sticht hij een fundatie van diverse kerkelijke diensten in Sint-Michielskerk en in Ekkergermerk te Gent.
- 1513 Wordt Lieven vermeld als ontvanger bij de verkoop van de Posteerne uit naam van de soeverein.

- 1513 Overlijdt Livina Snibbels, moeder van Lieven.
- 1515 En tot aan zijn overlijden is Lieven raadsheer in de Raad van Vlaanderen.
- 1515-1517 Is hij hoofdschepen van het Land van Waas.
- 1515-1518 Is hij hoogbaljuw van de Stad en het Land van Dendermonde.
- 1516 Sticht hij het Broederschap van de Zoete Naam Jezus in de Sint-Michielskerk.
- 1516 Is hij eigenaar van de heerlijkheid Ten Ast te Sint-Pauwels.
- 1516 3 februari. Koopt hij de heerlijkheid Wissekerke te Bazel.
- 1516 Koopt hij de heerlijkheid Ten Riede of Ten Rijen (Land van Waas) alsook twee andere heerlijkheden te Waasmunster.
- 1516 30 juli. Schenkt hij het groot glasraam aan de Sint-Michielskerk, gemaakt door Daneel Lonis (afgewerkt in 1517)
- 1516 Het vermoedelijk geboortjaar van François van Pottelsberghe, zoon van Lieven.
- 1517 Koopt Lieven de heerlijkheid Vinderhoute-Merendree.
- 1517 2 juli. Zijn twee zonen, Antoon en Florens, worden ingeschreven aan de universiteit van Orléans.
- 1517 23 juli - wordt hij benoemd als raadsheer in de Geheime Raad en ook als raadheer en rekwestmeester in de raad die de Nederlanden bestuurt terwijl Keizer Karel zijn Spaanse kroon in ontvangst neemt.
- 1517 4 augustus. Zoon Florens overlijdt tijdens zijn verblijf aan de universiteit van Orléans.
- 1518 23 juni. Samenvoeging (of herinlijving) van Belsele bij de heerlijkheid Vinderhoute-Merendree.
- 1519 Pachter van de grote tol van Antwerpen.
- 1519 Fundatie van acht nieuwe prebenden in het Alijnshospitaal. Lieven laat acht nieuwe huisjes bijbouwen, zes op zijn kosten en twee voor rekening van de inkomsten van het hospice.
- 1520 25 juli. Voegt Lieven de heerlijkheid Ten Doorent en twee andere heerlijkheden samen met de heerlijkheid Wissekerke.
- 1521 21 januari. Duidt Lieven zijn zoon François aan als zijn opvolger in de heerlijkheid Wissekerke.
- 1521 25 juli - sticht Lieven de "Fundatie van de 10 scholieren" bij de Hiëronymieten te Gent (in het Geraard de Duivelsteen). 10 arme kinderen van goede eerbare ouders mochten gedurende 4 jaar op zijn kosten studeren (met kost en inwoon), 3 van hen mochten aan een universiteit studeren. Deze laatste bepaling viel weg bij de "Fundatie van de 13 scholieren".
- 1521 5/8 mei. Voegt hij twee heerlijkheden te Waasmunster samen onder de naam van Hof ten Rijen of van Riede.

- 1521 21 december. Voegt hij de heerlijkheid "het Beaufortsche" samen met de heerlijkheid Wissekerke.
- 1524 19 maart - Overlijden van Lievens zoon Antoon.
- 1525 Richt Lieven een altaar op in de Kapel van de Zoete Naam Jezus in de Sint Michielskerk (ook Vinderhoutekapel genoemd).
- 1525 12 maart. Vermeedert hij de "Fundatie van de 10 scholieren".
- 1527 23 juli. Vermeedert hij de fundatie in het Alijnshospitaal.
- 1529 20 mei. Sticht hij de "Fundatie van de 13 scholieren".
- 1530 31 maart. Stelt hij zijn testament op.
- 1530 9 april. Vult hij zijn testament aan.
- 1530 4 september. Stelt hij een nieuw testament op.
- 1531-1536 Anna van Pottelsberghe, bastaarddochter van Lieven, wordt abdis van de abdij van Oost-Eeklo.
- 1531 20 juli - Overlijdt Lieven van Pottelsberghe op zijn kasteel te Wissekerke (Bazel) en wordt begraven in de Vinderhoutekapel in de Sint Michielskerk.
- 1540 François, zoon van Lieven, is koning van het Sint Jorisgilde.
- 1540 Zoon François is kapitein in het Gravensteen tijdens de opstand van de Gentenaars tegen Keizer Karel.
- 1541 Wordt François vermeld als conciërge van het Gravensteen.
- 1542 François is overdeken van het Sint Jorisgilde.
- 1542 François huwt Jacqueline de Bonnières de Souastre (geb. in 1523). Zijn weduwe zal later een tweede echtverbintenis aangaan met Adolf van Boergondië (Hof van Wakken op de Poel), kleinzoon van Antoon - de grote bastaard van Boergondië.
- 1543 François en zijn moeder Livine van Steelandt doen een aanvulling van de "Fundatie der 13 scholieren".
- 1543 29 mei. François legt de eerste steen van de kapel in het Alijnshospitaal.
- 1544 François wordt tot ridder geslagen door Keizer Karel in hoogsteigen persoon.
- 1545 28 februari. François overlijdt zonder nakomelingen.
- 1545 12 april. Livine van Steelandt, weduwe van Lieven, krijgt de toelating, voor haar en haar nakomelingen, een grafzerk op te richten in de kapel van de Zoete Naam Jezus (Vinderhoutekapel) in de Sint Michielskerk.
- 1545 7 juli. Livine van Steelandt stelt haar testament op.
- 1546 29 maart. Wordt de kapel van het Alijnshospitaal ingewijd.
- 1546 19 juli. Livine doet een laatste aanvulling van de "Fundatie der 13 scholieren".
- 1547 31 juli. De toren van de kapel in het Alijnshospitaal is afgewerkt.
- 1563 3 april. Livine van Steelandt overlijdt.

David MAES